Julkisten talouden suunnitelma 2023–2026 -valtiontalouden kehyspäätös

Pääluokka 25

Oikeusministeriö ja sen hallinnonala (PL 25)

- Menokehys 2023–2026

PL 25 milj. euroa	2023	2024	2025	2026
Kehys	1 016,2	1 051,3	1 011,7	1 011,9
Kehyksen ulkopuoliset menot (ALV, RRF)	51,2	51,8	51,5	51,5
Yhteensä	**1 067,4**	**1 103,1**	**1 063,2**	**1 063,4**

- Oikeudenhoidon määrärahat jakaantuvat karkeasti:
  - **Ukrainan sotaan liittyvät menot (kehyspoikkeukset, kehyksen ulkopuolinen)**
    - Kyberturvallisuus
    - Turvapaikka-asiat
    - Vihreään siirtymään liittyvä rahoitus hallinto-oikeuksien ympäristö-, maankäyttö- ja rakennusasioiden käsittelyaikojen lyhentämiseen
  - **Oikeudenhoidon turvaaminen**
  - **Lakiuudistusten täytäntöönpanon varmistaminen** (mm. seksuaalirikoslainsäädäntö)
  - **Aikaisempien päätösten vakiinnuttaminen** (TA2022)

Kehyspoikkeukset

Hallitus päätti vuosien 2023–2026 julkisen talouden suunnitelmassa kehyspoikkeuksesta vakavassa ja merkittävästi muuttuneessa koko Eurooppaa koskettavassa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa. Muun muassa tilanteeseen välittömästi liittyvät kyberturvallisuuteen sekä sotaa Ukrainasta pakenevien auttamiseksi menolisäykset lasketaan kehyksen poikkeuslauseen piiriin.

Kyberturvallisuusasiat, kehyksen ulkopuolinen poikkeuslausekkeen puitteissa

- Kehyspoikkeus kyberturvallisuus: sotaan liittyvät maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden, kyberturvallisuuden välttämättömät menolisäykset katetaan kehyksen ulkopuolisina
- Valmistelun taustalla digitalisaation, datatalouden ja julkisen hallinnon kehittämisen ministeriryhmä
- Kyberturvallisuuden parantamiseksi ja yhteiskunnan kriittisten tietojärjestelmien toiminnan vahvistamiseksi tehdään useita erilaisia toimia
- Oikeusministeriön hallinnonalalla kyberturvallisuuden rahoitusta kohdistetaan kehyskaudella vaalitietojärjestelmän (VAT) uusimiseen yhteensä 14,8 milj. euroa, tietosuojavaltuutetulle vuosittain 136 000 euroa ja kyberturvavallisuuden parantamisen osalta palautumiskyvykkyyksiin vuosittain 25 000 euroa.

Turvapaikka-asiat, kehyksen ulkopuolinen poikkeuslausekkeen puitteissa

- Kehyspoikkeus turvapaikanhakijat: Ukrainaan annettu apu, sotaa pakenevien ukrainalaisten auttaminen ja sotaan liittyvien pakotteiden välittömät vaikutukset valtion toiminnalle katetaan kehyksen ulkopuolisina
- Pohjalla maahanmuutto-oletukset (30.3.2022)
- Turvapaikanhakijoiden oikeusturvan ja perheenyhdistämisen menoihin varataan:
  - hallinto-oikeuksiin vuosittain 2,5 milj. euroa
  - korkeimmalle hallinto-oikeudelle 1,0 milj. euroa
  - julkiseen oikeusapuun vuonna 2023 0,24 milj. euroa ja vuosille 2024–2026 vuosittain 0,32 milj. euroa
  - yksityisille oikeusavustajille maksettavien korvausten tasoa korotetaan vuonna 2023 0,42 milj. euroa ja vuosina 2024–2026 0,56 milj. euroa

Vihreä siirtymä, kehyksen ulkopuolinen poikkeuslausekkeen puitteissa

- Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen vaikutuksiin varautumiseksi tehtiin kehyspoikkeus, jonka mukaan kehyksen ulkopuolisina rahoitetaan muun muassa välttämättömiä toimia, erityisesti investointeja, jotka samanlaisesti sekä lisäävät kotimaista energiantuotantoa että tukevat uuden fossiilista energiaa korvaavan teknologian hyödyntämistä.
- Energiaomavaraisuuden toimenpidekokonaisuuden tavoitteena on nopeuttaa merkittävällä tavalla irtautumista fossiilisesta energiasta sekä tukea uuden teknologian käyttöönottoa (vihreä siirtymä).
- Valmistelun taustalla varautumisen ministerityöryhmä
- Kehyspoikkeuksen sisällä hallinto-oikeuksien ympäristö-, maankäyttö- ja rakennusasioiden käsittelyaikojen lyhentämiseen osoitetaan vuosittainen 3 milj. euron lisämääräraha.

Kehykseen sisältyvät määrärahalisäykset

Muut määrärahalisäykset kehyspäätöksessä, PL 25

- Oikeudenhoidon turvaaminen 12 milj. euroa/v.
- Lakiuudistusten täytäntöönpanon varmistaminen
  - seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistus
    - 6 milj. euroa v. 2024 lukien oikeudenhoidon toimijoille tuomioistuimille, oikeusavulle, syyttäjille ja rangaistusten täytäntöönpanoon. Vuonna 2023 määrärahataso on vähäisempi (1,9 milj. euroa), koska rikosprosessin ketjussa vankeusrangaistusten täytäntöönpano ei ole täysimääräistä lainsäädännön voimaantulovuonna.
  - Laittoman uhkauksen syyteoikeuden laajentumisen (L698/2021) aiheuttamat pysyvien menojen kattaminen syyttäjillä ja tuomioistuimessa (0,677 milj. euroa/v)
- Aikaisempien päätösten vakiinnuttaminen (TA2022)
  - 4 milj. euron vuosittainen määrärahan korotus syyteharkinnan ja tuomioistuinten käsittelyaikojen lyhentämiseksi
  - valmiuslain valmisteluun 0,3 milj. euroa 2023−2025
  - Rikosseuraamuslaitokselle kohdistettiin vuosittainen 2 milj. euron lisäys, jonka avulla vähennetään vanginvartijoiden yksintyöskentelyä sekä panostetaan siihen, että naisvankien erityistarpeet voidaan huomioida nykyistä paremmin.